

Daha sondaj aşamasındaki 10 firma, Kaz Dağlarındaki asırlık ağaçları katlediyor. Homeros'un 'Bin pınarlı İda'sında sulara çamur karışmaya başlamış bile. Bölge halkı kararlı: Dağımızı koruruz!

"Tanrıların Dağı Olimpos'ta yapılan bir düğüne tüm tanrı ve tanrıçalar davet edilmiş, ancak nifak tanrıçası Eris çağrılmamıştı. Buna sinirlenen Eris eğlenceyi bozmak için düğün sofrasına, 'en güzele' yazılı altın bir elma atar. Güzel olduğunu düşünen tanrıçaların ellerinde dolaşan elma sonunda üç güzelin arasında kalır. Zeus'un huzuruna çıkan Hera, Afrodite ve Athena elmayı en güzele vermesini isterler. Zor durumda kalan Zeus onları, en güzeli seçmesi için İda Dağı'nda çobanlık yapan Paris'e gönderir. Ancak Paris sıradan bir çoban değil Truva Kralı'nın oğludur. Doğduğunda kâhinler 'Bu çocuk Truva'nın mahvına sebep olacak' deyince İda'ya bırakılmış, burada büyümüştür. Paris kendisine Helena'nın aşkını vaat eden Afrodite'yi güzel seçer. Ardından Helena'yı alıp Truva'ya kaçar. Böylece savaşlar başlar ve kehanet doğru çıkar."

Homeros'un İlyada Destanı'nda 'Bin pınarlı İda' diye bahsettiği 'İda'da, yani Kaz Dağlarındayız. Mitolojinin Truva savaşından önceki sahnelerinde genç çoban Paris'i, bugünkü Bayramiç'in Ayazma bölgesinde koyun otlatırken görüyoruz. Kulaklarımızda, Troya savaşına yol açacak 'üç güzeller efsanesi' yankılanıyor. Tepemizde, Zeus'un Truva savaşını izlediği rivayet edilen Zeus Altarı, aşağıda Hasan'ın yörük kızı Emine'sine kavuşmak isterken boğulduğu Hasanboğuldu'dan gelen gürül gürül su sesi... Alpler'den sonra dünyanın en çok oksijen üreten ikinci dağındaki bu güzellik, kesilip kenara atılmış asırlık ağaçların görüntüleriyle kesiliyor. Birdenbire günümüze dönüyoruz, yüzlerce efsanenin beşiği 'Tanrıların Dağı', şimdi altın arama çalışmaları nedeniyle delik deşik...

Son günlerde güzellikleriyle değil, altın arama tartışmalarıyla gündeme gelen Kaz Dağlarındaki altın rezervinin 250-300 ton olduğu sanılıyor. Bunun karşılığında altın madeni işletecek firmalar devlete çıkarılan altının yüzde 2'si kadar vergi verecek. Uzmanlar, 10-15 yıl faaliyet gösterecek madenlerin yaptığı tahribatı gidermek için harcanacak paranın, altının getirisinden çok daha fazla olacağı görüşünde.

Eğer devlet, 'Altın çıkarabilirsiniz' derse, Kaz Dağlarından geriye çorak, siyanüre bulanmış toprak yığını kalacak. 2000'den itibaren Kaz Dağlarında altın, bakır, kurşun, çinko gibi madenleri aramak için 36 noktada ruhsat alan 10 firma, yakına kadar sessiz sedasız toprağın altında çalışmalarına devam ediyordu. Ne zaman köylünün içme suyu çamurlu akmaya başladı, o zaman işin ciddiyeti anlaşıldı.

İmdi Kaz Dağlarının her tarafında sondaj çalışmaları var. Bazı firmaların arama ruhsatlarının süresi dolmuş durumda, bazılarıki devam ediyor. çıkarılan numuneler analizlere gönderilip sonuçların gelmesi bekleniyor. Eğer firmalar 'Burada altın var, çıkaralım' derse, çevre Etki Değerlendirme (çED) sürecine girilecek. çED raporuna olumlu sonuç verilip, bakanlık firmalara işletme ruhsatı verirse, Kaz Dağlarının her yeri şantiye alanına dönecek.

Bu durumda Kaz Dağlarının dünyada tek olma özelliği taşıyan 47 çeşit endemik bitki türünün, milyonlarca ağacın, zengin doğal örtüsünün yok olma tehlikesi var. Bölgedeki 1.5 milyon insan, dağların sağladığı tertemiz oksijenden mahrum kalacağı gibi, altın arama sırasında kullanılan siyanürün yeraltı sularına ve baraj sularına karışma riski de bulunuyor.

Bayramiç'in her yanı delik deşik

Kaz Dağlarının yüzde 70'i çanakkale, yüzde 30'u Balıkesir sınırlarında kalıyor. çanakkale'ye bağlı Bayramiç, maden arama çalışmalarının en yoğun olduğu bölgelerden biri. Bayramiç'teki çalışmaları Kanadalı Teck Cominco firması yürütüyor. Bölgede 560 metrelere varan yaklaşık 15 sondaj çalışması yapılmış. Sadece sondaj çalışmalarını yürütmek için bile onlarca ağaç heba edilmiş. Bayramiç'in Muratlar Köyü'nde yapılan bu çalışmaları köylü de dikkatle izliyor. Kesilen ağaçların olduğu yeri bize, bölgeyi avucunun içi gibi bilen çoban Raşit Akıncı gezdiriyor, bir yandan da anlatıyor:

"Bunlar aylardır sessiz sedasız çalışıyordu. Ne yaptıklarını tam bilmiyorduk. Bizim suyun başını da kazmışlar. Bir gün su bulandı. 'Ne oldu' diye sorduk. 'Zararsız, önemli değil' dediler. Her taraf kazılıyor, kuyular açılıyor. En vahimi de ağaçlar kesiliyor." çoban Raşit, tek tek sondaj yapılan yerleri tespit etmiş:

"Bu dağları, suyumuzu yok etmeye izin vermeyiz. Bunun için ne gerekiyorsa yaparız."

Sondaj için açılan yolların kenarlarında kurumuş çamlar göze çarpıyor. Birçoğu yol açmak için ağır iş makinalelerinin altında kalmış. Büyük olanlar ise kesilip yol kenarına yığılmış.

Bayramiç Belediye Başkanı İsmail Sakin Tuncer de, toprağın altından üç beş kişinin zengin olacağını, oysa binlerce insanın toprağın üstünden geçimini sağladığını anlatarak, "Buna isyan etmemek elde değil" diyor:

"Bayramiç'in sadece Evciler Köyü'nde tonlarca elma üretiliyor. 50 milyon YTL'lik bir geliri var. Diğer bölgelerde de domates yetiştiriliyor, hayvancılık var. Sadece bu bölgeye ait tonlarca tüysüz şeftali yetiştiriliyor. 250 ton altın için bunları feda etmeye değer mi? Siyanür geldiğinde Bayramiç Barajı da etkilenecek."

Küçükkuyu'da asırlık ardıçlar gitti

Küçükkuyu'da ise rehberimiz sondaj çalışmalarının yapıldığı Bahçedere'nin muhtarı Ahmet Ergin. "Sondajda çalışan mühendisler burada altın olduğunu söylüyor. Eğer altın çıkarılmaya çalışılırsa, Fatma Kayalıkları tamamen ortadan kalkar. Köyümüz hemen bu kayalıkların dibinde. Tozdan, patlamalardan, siyanürden artık burada yaşayamayız" diyor.

Bahçedere Köyü'nde yapılan çalışmalar için orman yolundan sondaj yapılacak yere kadar 1000 metre uzunluğunda ve üç metre genişliğinde yol açılmış. Altın arama çalışmalarını yürüten Global Madencilik'in yetkilileri "50 ağaç kestik" dese de, yol kenarlarında devrilmiş asırlık ardıç ağaçları kurumuş halde duruyor. Muhtar Ergin, bu ardıçlarının çoğunun toprak altında kaldığını, yüzlerde ağacın sadece buradaki yol için heba edildiğini söylüyor.

Küçükkuyu Belediye Başkanı Yusuf Aksoy, altın çıkarma çalışmaları başlarsa Kaz Dağlarının en az yarısının yok olacağı görüşünde: "Dünya üzerinde sadece burada görülen türler, karaçamlar yok olacak. Burası bir açık hava müzesi. Yörük ve Türkmenlerin mütevazı köyleri, huzurlu bir hayatları var. Zeytinlikler var. Coğrafyaya siyanürün çok büyük zararı dokunacak. Kaz Dağları, Boz Dağlar olacak."

En büyük çevre eylemi yolda

Bölgenin turizm öncülerinden ve Kazdağı Koruma Girişimi'nden Mehmet Öngen, altın madenlerinin Kaz Dağları'nı hem fiziksel hem de psikolojik olarak etkileyeceği görüşünde:

"Dağlar, tepeler altın için kaldırılacak. Milyonlarca ağaç kesilecek. Burayı çorak olarak gören, bu topraklara siyanür değdiğini bilen insanlar da artık gelmeyecek. Bu durumun turizm açısından da etkisi bir felaket olacaktır. Eğer hükümet işletme ruhsatlarını verirse Türkiye, en büyük çevre eylemine şahit olacaktır."

Küçükkuyu'nun hemen hemen tüm sokaklarında ve çanakkale'nin merkezinde 'Kaz Dağı'nın altını zeytindir, altını oyma', 'Kaz Dağları'nda hayat altından değerlidir' yazılı pankartlar asılı. Sivil toplum örgütlerinin oluşturduğu ve çevredeki 1.5 milyon insanı temsil eden çanakkale çevre Platformu'nun sözcülerinden, çanakkale Ziraat Mühendisleri Odası Başkanı Hicri Nalbant, altın madenlerine işletme ruhsatı verilirse Türkiye tarihindeki en büyük çevre eylemini yapacaklarını söylüyor.

Çanakkale Belediye Başkanı Ülgür Gökhan da madenlere karşı ve bu platforma üye:

Belediye meclisimiz bazı kararlar aldı. çevre ve Orman Bakanlığı'na Kaz Dağları'nın çanakkale sınırları içindeki kısmının milli park içine alınması önerilecek. Arama ruhsatı alan firmaların sürelerinin uzatılmaması ve işletme ruhsatının verilmemesi için Enerji Bakanlığı'na öneride bulunulacak."

Bakan 27 Ekim'de çanakkale'de

Sondaj yapan firmalar ruhsatlarıyla, izinli olarak arama çalışmaları yaptıklarını ve çevreye zarar vermediklerini öne sürerken, gözler 27 Ekim'de

çanakkale'ye gidecek Enerji Bakanı Hilmi Güler'e çevrilmiş durumda. Üstümüzde Zeus'un bakışlarını hissederek, Kaz Dağları'ndan iniyoruz. Kulaklarımızdaki efsanelere, sondaj makinelerinin gürültüsü karışıyor.

Enerji Bakanı Güler'in madencilere daveti

Kaz Dağlarındaki altın arama çalışmaları madencileri ve bölge halkını karşı karşıya getirirken, Enerji Bakanı Hilmi Güler, daha önceki maden tartışmalarında madenlere ruhsat verilmesinden yana tavırlarıyla biliniyor. Geçen yıl

Uşak'ta Tüprag Madencilik Eşme Kışladağ Altın Madeni'nde, ilk altını Enerji Bakanı Hilmi Güler dökmüştü. Güler, Kanadalı Eldorado Gold Firması Yönetim Kurulu Başkanı Paul Wright ve yöneticilerinin de aralarında bulunduğu törende, "Engellerle karşılaşsak da bunlara aldırmayarak, Türkiye'nin zenginliklerini ekonomiye kazandırmak için çalışmaları sürdüreceğiz. Türkiye'de, 10 yılda 43 firmaya altın işleme ruhsatı verildi. 1985'ten bu yana yurtdışından 17 firma altın çıkarmak için geldi. Bizler bu sayının daha da artmasını istiyoruz" demişti.

çevre halkı kefen giyip eylem yapmıştı

Aynı anlarda ise çevre halkı altın madenini protesto eylemindeydi. Tören alanına giden Ulubey-Eşme yoluna tek sıra halinde dizilen köylüler, altın madeninin açılışını protesto için üstlerine kefen giymiş ve 'Siyanürlü altın istemiyoruz' yazılı pankartlar taşımıştı.

15/10/2007

radikal/Serkan Ocak